

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון א' כסלו תשע"ח | דף היומי בבלי: מכות יד.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"ג עד סעיף י"ד. | לוח יומי מקוצר: עמוד 96 סימן רע"א.
מוסר: מאמר שלישי והנה ידוע עד תחילת מאמר רביעי.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק א משנה ה' עד משנה ז'.

הדף היומי בהלכה

איך יתכן שאדם קידש כראוי ושתה את הכמות הנדרשת ולא יצא ידי חובה?

די במלוא לוגמיו, או שצריך לשתות לפחות רוב רביעית. ואף שאין חובה לשתות את כל תכולת הכוס, יש בשתיית כולה משום 'חיוב מצוה'. ויש להקפיד ששתיית כמלוא לוגמיו לא תארך יותר מכדי שתיית רביעית, דהיינו משך הזמן הממוצע הנדרש לשתית רביעית בשתי לגימות. ואם שתה פחות ממלוא לוגמיו, או שמשך זמן השתייה היה יותר מיכדי אכילת פרס' – לא יצא ידי חובת קידוש. [שו"ע רעא, יג, משנ"ב סד-סח, שעה"צ סה, וביה"ל ד"ה והוא; ביאורים ומוספים דרשו, 69, 71 ו-74]

בכוס הקידוש צריך שתהיה כמות יין של 'רביעית' (150-86 סמ"ק, לשיטות השונות, ראה להלן) לפחות, אולם אין צורך לשתות ממנה, אלא כמלוא לוגמיו של לחי אחת, כלומר, כמלוא לְחִי אחת מנופחת, (לוגמא = לחי). וטעם הדבר, משום שכמות זו מיישבת את דעתו של האדם; ויש הסוברים שהטעם הוא משום שחלקו כבוד לכוס של חובה לכל יטעמו ממנו רק מעט. ובכל אדם נמדד מלוא לוגמיו לפי לְחִי, אך בכל מקרה אין צורך לשתות יותר מרביעית. ומי שפיו קטן ומלוא לוגמיו הוא פחות מרוב רביעית – נחלקו הפוסקים אם

הדף היומי בהלכה

המחלוקת המפורסמת בנוגע להתקטנות הביצה בזמננו

חז"ל. דעה זו מכונה 'השיעור הגדול', כיון שהיא מצריכה שתי ביצים כנגד כל ביצה שבזמן חז"ל. לעומת זאת, על פי מדידותיו של המשנה ברורה, ובהשוואה לדברים אחרים שנאמרו בגמרא, אף לו התקטנו הביצים, לא התקטנו אלא בכרבע מנפחן לכל היותר, כלומר, שביצה בזמן חז"ל, היא לכל היותר קרוב לביצה ושליש בזמננו. ולדעת פוסקים אחרים, מידת הביצה לא השתנתה כלל, ודעה זו מכונה 'השיעור הקטן'. [ביה"ל רעא, יג, ד"ה של; ועוד]

לקיים מצוות רבות, ובנוגע להלכות רבות, ניתנה מידת נפח של 'כביצה'. בגמרא נאמר חשבון מסוים כיצד למדוד את נפחה של הביצה בהתאם למידות המקווה, ויש מגדולי האחרונים שמדדו בביצים בנות זמננו בצורת מדידה המבוססת על דברי חז"ל, ומובאת בטור ובשולחן ערוך, ומצאו שהכמות המתקבלת מביצים בנות זמננו היא מחצית מזו המתקבלת על פי המדידה הנ"ל שבגמרא. ומשום כך, נקטו אחרונים אלו, ואחרים, שהביצים התקטנו למחצית מגודלן בזמן

הדף היומי בהלכה

מהי הכרעת ההלכה בין 'השיעור הגדול' ל'שיעור הקטן'?

ברכה אחרונה, וכיוצא בזה, יש להקל, משום שלדעת רוב הפוסקים איסור ברכה לבטלה הוא דרבנן, ואף לדעה שהוא מדאורייתא – כאשר הברכה היא על פי שיטה מסויימת, או מתוך מחשבה שגויה כי צריך לברך, האיסור הוא מדרבנן. ודעת החזון איש שהכרעת ההלכה היא כשיעור הגדול, אך במקום השיעור הגדול הוא לקולא בדאורייתא, ראוי להחמיר. [משנ"ב רעא, סח, וביה"ל ד"ה של; ביאורים ומוספים דרשו, 76; חזו"א או"ח לט, טו]

מידת הביצה השנויה במחלוקת הנ"ל, משליכה להלכה על מידת הרביעית, שנפחה ביצה ומחצה; ולדעת המשנה ברורה, גם על מידת הכזית, שנפחה (לדעת) מחושב תמיד כמחצית מנפח הביצה. ולהלכה: דעת המשנה ברורה שבדינים דאורייתא חובה להחמיר. וכן בדין שיעקרו מדאורייתא, כגון קידוש של ליל שבת, ראוי להחמיר, ואם 'השיעור הגדול' הוא לחומרא, יש להחמיר לכל הפחות כפי ההשערה שהביצה התקטנה בכרבע מנפחה, כנ"ל. אך בדינים דרבנן ניתן להקל בהתאם למנהג; ואף כשהנדון הוא על כמות האכילה לחיוב

מפני מה נברא העולם כולו?

וזהו שאומר: ה' שִׁפְתֵי תִפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ, שְׂדוּד הַמֶּלֶךְ אָמְרוּ לַפְּסוּק
זה על חטאתו במזיד, ואין מביאין קרבן על הזדונות, ועל זה אמר שאם הייתי
יכול להביא קרבן לכפר לי הייתי מביא, עכשיו שאיני יכול - ה' שפתי תפתח
ופי יגיד תהלתך, ותקבל התפילה במקום קרבן, ותכפר לי על חטאתי.
וגם אנחנו, שאין לנו קרבן שיכפר לנו לא זדונות ולא שגגות, ה' שפתי תפתח
ותקבל תפילתנו במקום הקרבנות!"

[רבנו יונה אבות א, ב]

"הקב"ה בחר בישראל מכל האומות, וארץ ישראל מכל הארצות, ובחר
ירושלים מכל ארץ ישראל, ובחר מירושלים ציון, כמו שנאמר: כִּי בָחַר יְיָ צִיּוֹן
אֶנְהָ לְמוֹשָׁב לוֹ, וּבָחַר מְאֹד - בבית הבחירה, בשביל העבודה שכתוב בה 'רצון',
שנאמר: לְרַצְנוּ לִפְנֵי ה'.

הנה לך, כי מפני העבודה נברא כל העולם כולו. ואז, בחטאינו חרב מקדש
ובטלה העבודה. והתפילה עכשיו במקומה, כמו שאמרו חז"ל: וְלַעֲבֹדוֹ כָּל
לְבַבְכֶם, אי זו היא עבודה שבלב? הוי אומר זו תפילה!

פניני הפרשה

**בבוקר שלאחר החתונה כשחזרתי מהתפילה, מצאתי
את אשתי בוכייה מאד, נבהלתי. לא ידעתי מה אירע לה,
ומה מביא אותה לבכות לאחר חתונתה...**

מעשה מופלא שאירע להרב אורי זוהר כפי שסיפר הגאון רבי חזקיהו מיישקובסקי

צריכה להיות על ענייני פרנסה, הרי הדבר אינו נכון! כי מי אינו יודע שהפרנסה
היא משמים וכל המאמצים שהאדם עושה לכאן ולכאן, לא פועלים מאומה.
מה שנגזר על האדם להרוויח - ייכנס לכיסו, ומה שלא - לא ייכנס. גם אם
יעבוד על כך יומם ולילה! נכון שצריך להתפלל על פרנסה אבל זה לא העיקר!"
"ואם תאמר שצריכים אנו להשקיע את מאמצינו בענייני הבריאות, כדי שלא
נחלה במחלות קשות חלילה, הרי גם דבר זה תלוי ברצונו של הקב"ה, בוודאי
שצריך האדם להתפלל על ענייני בריאותו, אבל שוב - לא זה העיקר! ואז
הגעתי למסקנה, בעלי היקר, שאת עיקר מאמצינו בתפילות - עלינו להשקיע
בחינוך הילדים. על הדבר החשוב הזה עלינו להתפלל כל החיים! האם מסכים
אתה עם דעתי?"

לאחר ששמעתי את דבריה המרגשים והכנים של אשתי הצעירה, בבוקר ההוא
שלאחר החתונה, הבעתי מיד את הסכמתי המוחלטת לשאיפותיה. שנינו יחד
עמדנו וקיבלנו על עצמנו להשקיע בנקודה זו את עיקר תפילותינו ומאמצינו
במשך כל החיים.

אותה קבלה, חיזקה אותנו בצורה בל תתואר, עד כדי כך שמעולם לא
התביישנו בתפילותינו, ובמשך כל השנים נשאנו תפילות חמות וטהורות
לבורא עולם שיצליח את דרכנו בחינוך הילדים. אם תבוא אלינו הביתה בזמן
הדלקת נרות בערב שבת, ולא רק אז, תוכל למלא דליים שלמים מדמעותיה
של רעייתי המתפללת לאלוקים שייתן לנו את הכח לגדל את הילדים כפי
שצריך לגדלם בדור זה.

וכך, למרות שביטנו והקיוסק, היו במרכז שכונת הפשע, לא השפיע הדבר
במאומה על הילדים, ובעקבות התפילות שלנו, החינוך הטוב ותשומת הלב
שהענקנו לילדים, וכמובן הסייעתא דשמיא שליוותה אותנו לאורך כל הדרך, זכינו
לפירות מתוקים שכאלו, עד שאחד הבנים שלנו הוא המנהל של החיידר, וגם
שבעת ילדינו הנוספים - מפורסמים בהתמדתם בתורה ובריאת השמים שלהם.
סיים הרב אורי זוהר את סיפורו, ואמר: "חבל שאינני יכול לתאר את דמותו
של היהודי ההוא שישב ב'מזרח' ולשרטט בפניכם עד כמה פשוט היה נראה,
ועד כמה לא היתה התאמה, לכאורה, בין דמותו לדמויות ילדיו מרביצי התורה.
השקעתו הרבה ודמעותיה של אשתו הביאו אותם לזכות ביהלומים שכאלו.
בהחלטה נחושה אחת, בבוקר שלאחר החתונה, הצליחו לאסוף את היהלומים
המתגלגלים גם ברחובותיה של שכונת פשע שכזו, בבאר שבע.

בואו ונלמד מכאן עד כמה חשוב להשקיע בהחלטות הראשוניות שלאחר
החתונה, ועד כמה משתלמת היא ההשקעה החינוכית, ובמיוחד בתקופתנו
רבת הנסינות.

(מתוך הספר שמחה בבית - בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

"יְהוָה יִהְיֶה לִי לְאֱלֹהִים" (בראשית כ"ה, כ"א)
וברש"י: שלא ימצא פסול בזרעי.

הגאון רבי חזקיהו מיישקובסקי סיפר מעשה מופלא שאירע לרב אורי זוהר,
בבוקר שערך באחד מתלמודי התורה בעיר באר שבע. הרב אורי זוהר ביקר
בת"ת המיועד למשפחות בעלות תשובה. הת"ת ערך מבחן לתלמידים, והרב
זוהר הוזמן לחזק את המשפחות שרשמו את ילדיהן לת"ת, ולהשפיע על
משפחות נוספות לרשום גם את בניהם למוסד.

התבוננתי בדמויות שישבו בשולחן הכבוד, מספר הרב זוהר, ואחת מהן
היתה נראית לי כדמותו של יהודי פשוט שבפשוטים, שאין מקומו לכאורה
בין המכובדים. לא ראיתי בפניו שום דבר מיוחד שיסביר את ישיבתו שם.
ברם, הבנתי שאם הושיבו אותו במזרח יש לכך סיבה. ניגשתי אל אותו יהודי,
ושאלתי אותו מי הוא.

"וכי אינך יודע?!" השיב הלה בפשטות, "אני אביו של מנהל החיידר!"
"אתה אביו של המנהל?!" הבעתי את תמייתי בקול, "אולי תספר לי כיצד
זכית לכך?" ביקשתי.

במקום להשיב, הצביע האיש לכיוון עזרת הנשים, ואמר לי: "שם יושבת
אשתי, ובזכותה הגעתי לכך".

היהודי הפשוט סיפר את סיפורו:

נבהלתי ולא ידעתי מה קרה לה

אנחנו מתגוררים בשיכון ד' בבאר שבע. שיכון זה ידוע היה לא רק בבאר שבע,
אלא בכל רחבי הארץ, כאיזור של פשע, ירחם ה'. אני התפרנסתי באמצעות
קיוסק שהפעלתי במרכז השכונה. למרות הכל, הצלחנו לגדל בשכונה זו שמונה
ילדים, ארבעה בנים וארבע בנות, שכולם צמחו וגדלו ליראי ה', והפכו לבני
תורה מובהקים. ילדי מתגוררים כיום בבני ברק, בתפרח, באופקים ובבאר שבע,
וכולם - גם החתנים שלקחנו לבנותינו מרביצי תורה ויראה.

והכל בזכות אשתי. אספר לך כיצד קרה הדבר. בבוקר שלאחר החתונה,
כשחזרתי מהתפילה, מצאתי את אשתי בוכייה. נבהלתי מאוד. לא ידעתי מה
אירע לה, ומה מביא אותה לבכות לאחר חתונתה. אשתי הבהירה את עצמה
מיד: "בעלי היקר, יודע אתה למה אני בוכה?" "כאשר הלכת להתפלל, נעמדתי
גם אנוכי לשפוך שיח לפני הבורא, ואז עלתה בליבי מחשבה על דרך החיים
שעלינו ללכת בה, והגעתי למסקנה והחלטה ברורה, וברצוני שגם אתה תסכים
לה בכל ליבך".

להשקיע בחינוך הילדים

"מחשבותי התמקדו, בשאלה", המשיכה האשה הצעירה, "במה אנחנו צריכים
להשקיע את עיקר המאמצים והתפילות שלנו בחיים. אם תנסה לטעון שהתפילה

